GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY AND CERTIFICATE IN CO-OPERATIVE HOUSING MANAGEMENT

Tuesday, 26th May 2026

(Time : 02.00 p.m. to 05.00 p.m.)

(Maximum Marks - 100)

ACCOUNTS

PAPER - II

(Version - English and Marathi)

N. B. : (1) Question No. 1 and 5 are compulsory. Out of question No. 2, 3, 4 and 6 solve any 3 questions.
(2) Figures to the right indicates full marks.
(3) English version will be considered as authentic.

Marks

1. From the following Trial Balance of Maharashtra Co-operative Society Ltd., Solapur as on 31st March 2026 prepare Trading Account, Profit and Loss Account and Balance Sheet as on that date with adjustment. **30**

Trial Balance, as on 31st March 2026.

Particulars	Debit Rs.	Particulars	Credit Rs.
Opening Stock	9,000	Sales	2,71,000
Building	40,000	Bank Interest	1,200
Postage	1,800	Share Capital	1,90,400
Salaries	26,500	Members Interest	27,500
Plant and Machinery	28,000	Reserve Fund	12,000
Dead Stock	15,000	Members Deposit	19,000
Purchase	2,32,000	Bank Loan	4,30,000
Carriage Inward	600		
Travelling Expenses	6,100		
Bank Interest	11,000		
Members Loan	5,25,000		
Light Bill	1,300		
Audit Fees	1,800		
Donation	1,000		
Meeting Expenses	1,600		
Misc. Expenses	1,100		
Bank Current A/c.	48,000		
Cash in Hand	1,300		
Total	9,51,100	Total	9,51,100

Adjustment :-- (1) Closing Stock Rs. 14,000.
(2) Depriciate Building @ 5 %, Dead Stock @ 10 %, Plant and Machinery @ 10 %.
(3) R. D. D. @ 3 %.

2. (A) Prepare a Bank Reconciliation Statement as on 31st March 2026. **Marks 10**

(1) Bank Pass Book shows Credit Balance of Rs. 90,000.

(2) Cheques of Rs. 25,000 deposited in Bank but only Rs. 15,000 cheque amount was cleared by bank till 31st March.

(3) Cheques of Rs. 40,000 issued out of them cheques of Rs. 29,000 presented for payment up to 31st March.

(4) Bank Charges Rs. 195 and postage Rs. 25 shows in Bank Pass book only.

(5) Cheque issued Rs. 3500 but not presented for payment bank till 31st March.

(6) Bank has wrongly post debit of Rs. 2900 and this mistake was corrected in April 2026 by Bank.

(B) Prepare a simple Cash Book in the books of Ravi for the month of March 2026. **10**

Date	Transactions
1st March 2026	Cash in hand Rs. 50,000.
3rd March 2026	Received from Patil Rs. 5,000.
6th March 2026	Received from Jadhav Rs. 3,700.
8th March 2026	Paid to Ramesh on account Rs. 7,500.
10th March 2026	Made cash purchase Rs. 15,000.
17th March 2026	Sold Goods to Sathe for Cash Rs. 3,500.
20th March 2026	Paid in to Bank Rs. 10,000.
22nd March 2026	Purchased furniture for Rs. 3,000 office use.
25th March 2026	Received for Interest on Debentures Rs. 750.
27th March 2026	Paid electricity charges Rs. 250.
29th March 2026	Paid Rent Rs. 1,500
31st March 2026	Paid Salary to Staff Rs. 5,700.

3. (A) Write defination of Bill of Exchange and give features and parties of Bill of Exchange ? **10**

(B) On 1st January 2021 Bharat Enterprises purchased a machine of Rs. 2,00,000 and it is decided to provide 10 % depreciation per annum on Reducing Balance Method. The books of account are closed on 31st December each year. **10**

Show machinery account for the first five years in the books of Bharat Enterprises.

4. (A) What is Reserve ? State the types of Reserves ? **10**

(B) What is verification of Assets ? Importance of verification of Assets ? **10**

Marks

5. Fill in the blanks (any ten) 10

(1) Bank overdraft is shown to ..... side of balance sheet.

(2) ..... Account is prepared to ascertain the gross profit earned or gross loss suffered by the society.

(3) Closing stock is always valued at ..... price or ..... price whichever is lower.

(4) Final accounts should be prepared in ..... days from the date of year ending.

(5) ..... discount is not shown in the books of accounts.

(6) Cash account is ..... and Bank account is ..... type of account.

(7) When ..... ends. ..... starts.

(8) Cash account always shows ..... balance.

(9) In bill of exchange the ..... is primarily liable for the payment of the bill.

(10) Non profit organisation prepares ..... account instead of Profit and Loss account.

(11) As-1 deals with .....

(12) The excess of net worth acquired by the company over the purchase price is ..... account.

(13) A promissory note contains a clear ..... to pay.

(14) The left hand side of on account is ..... side.

(15) Book-keeping is an art and science of ..... business transactions.

6. Write short notes (any four) 20

(1) Depreciation

(2) Bank Reconcilation statement.

(3) Advantages / Functions of Management Accounting.

(4) Importance of Social Balance Sheet.

(5) Salient features of Computerised Accounting.

मराठी रूपांतर

जमा - खर्च

पेपर - २

सूचना : (१) प्रश्न क्रमांक १ व ५ सोडविणे अनिवार्य आहे.

(२) उर्वरीत प्रश्न क्रमांक २, ३, ४ व ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

(३) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

(४) इंग्रजी माध्यमातील प्रश्नपत्रिका अधिकृत मानली जाईल.

---

१. महाराष्ट्र को-ऑप. सोसायटी लि., सोलापूर या संस्थेचे खाली दिलेल्या दिनांक ३१ मार्च २०२६ रोजीच्या तेरीज पत्रकावरून व तरतुदींनुसार संस्थेचे व्यापारी खाते, नफा-तोटा पत्रक व ताळेबंद पत्रक तयार करा ? **गुण ३०**

तेरीज पत्रक, दिनांक ३१ मार्च २०२६

तपशील	नावे रुपये	तपशील	जमा रुपये
आरंभीचा शिल्लक माल	९,०००	विक्री	२,७१,०००
इमारत	४०,०००	बँक व्याज	१,२००
पोस्टेज खर्च	१,८००	भाग भांडवल	१,९०,४००
पगार खर्च	२६,५००	सभासद व्याज जमा	२७,५००
यंत्रसामग्री	२८,०००	राखीव निधी	१२,०००
जडसंग्रह (डेड स्टॉक)	१५,०००	सभासद ठेवी	१९,०००
खरेदी	२,३२,०००	बँक कर्ज	४,३०,०००
वाहतूक खर्च	६००		
प्रवास खर्चे	६,१००		
बँक व्याज	११,०००		
सभासद कर्ज	५,२५,०००		
वीज बिल	१,३००		
ऑडिट फी	१,८००		
देणगी	१,०००		
सभा खर्च	१,६००		
किरकोळ खर्च	१,१००		
बँक चालू खाते	४८,०००		
रोख शिल्लक	१,३००		
एकूण	**९,५१,१००**	**एकूण**	**९,५१,१००**

तरतुदी : (१) अखेर शिल्लक माल रुपये १४,०००.

(२) इमारतीवर ५%, जडसंग्रहावर १०% व यंत्रसामग्रीवर १०% झीज आकारावयाची आहे.

(३) बुडीत कर्जनिधी तरतूद ३% प्रमाणे करावयाची आहे.

गुण

२. (अ) खालील माहितीवरून दिनांक ३१ मार्च २०२६ चे बँक ताळमेळपत्रक तयार करा. **१०**

(१) पासबुकनुसार बाकी रुपये ९०,००० (जमाबाकी).

(२) बँकेत एकूण रुपये २५,००० चे चेक जमा केले. त्यापैकी मार्च २०२६ अखेर फक्त रुपये १५,००० चे चेक जमा झाले.

(३) सभासदांना रुपये ४०,००० चे चेक दिले. त्यापैकी मार्च २०२६ अखेर रुपये २९,००० चे चेक बँकेत दाखल केले गेले.

(४) बँक चार्जेस रुपये १९५ व पोस्टेज खर्च रुपये २५ ची नोंद फक्त पासबुकमध्ये आहे.

(५) रुपये ३,५०० चा चेक दिला, तथापि मार्च २०२६ पर्यंत तो बँकेत वटवण्यासाठी आला नाही.

(६) बँकेने रुपये २,९०० ची नावे (debit) चुकीने टाकलेली नोंदीची माहे एप्रिल २०२६ मध्ये दुरुस्ती केली.

(ब) रवी यांच्या पुस्तकात साध्या रोकड कीर्दवहीत खालील व्यवहारांच्या नोंदी करा. (मार्च २०२६ साठी). **१०**

दिनांक	व्यवहार
१ मार्च २०२६	आरंभीची रोख शिल्लक रुपये ५०,०००.
३ मार्च २०२६	श्री. पाटील यांचेकडून रोख मिळाले रुपये ५,०००.
६ मार्च २०२६	श्री. जाधव यांचेकडून रोख मिळाले रुपये ३,७००.
८ मार्च २०२६	श्री. रमेश यांना रोख अदा रुपये ७,५००.
१० मार्च २०२६	रोख माल खरेदी रुपये १५,०००.
१७ मार्च २०२६	श्री. साठे यांना रोखीने माल विक्री रुपये ३,५००.
२० मार्च २०२६	बँकेत रोख भरणा रुपये १०,०००.
२२ मार्च २०२६	ऑफिस फर्निचर खरेदी रुपये ३,०००.
२५ मार्च २०२६	रोख्यांवरील व्याज प्राप्त रुपये ७५०.
२७ मार्च २०२६	वीज बिल दिले रुपये २५०.
२९ मार्च २०२६	भाडे दिले रुपये १,५००.
३१ मार्च २०२६	कर्मचारी पगार दिला रुपये ५,७००.

३. (अ) हुंडीची (विनिमयपत्र) व्याख्या लिहा. हुंडीची वैशिष्टे आणि हुंडीचे पक्षकार सांगा. **१०**

(ब) भारत एंटरप्रायजेस यांनी दिनांक १ जानेवारी २०२१ रोजी रुपये २,००,००० ची यंत्रसामग्री खरेदी केली. कंपनीने प्रतिवर्षी घटत्या शिल्लक पद्धतीने १०% दराने घसारा आकारणी केली. कंपनीची हिशोब पुस्तके प्रत्येक वर्षी ३१ डिसेंबर रोजी बंद करण्यात आली. **१०**

त्यानुसार पाच वर्षांसाठी यंत्रसामग्री खाते तयार करा.

४. (अ) राखीव निधी म्हणजे काय ? राखीव निधीचे प्रकार नमूद करा. **१०**

(ब) मालमत्तेचे सत्यापन म्हणजे काय ? सत्यापन करण्यामागील उद्देश काय आहेत ? **१०**

गुण

५. रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा (कोणतेही दहा). १०

(१) बँक अधीकर्ष हा ताळेबंदाच्या ..... बाजूस दर्शविला जातो.

(२) ..... खाते व्यवहारात झालेला ढोबळ नफा किंवा ढोबळ तोटा काढण्यासाठी तयार केले जाते.

(३) अखेर शिल्लक माल हा नेहमी ..... किंमत किंवा ..... किंमत यापैकी कमी असलेल्या किमतीस नोंद करतात.

(४) आर्थिक पत्रके ही वर्ष संपल्यानंतर पुढील ..... दिवसात तयार करावी लागतात.

(५) ..... सूट ही हिशोब पत्रकांत दर्शविली जात नाही.

(६) रोख खाते हे ..... खाते आहे व बँक खाते हे ..... खाते आहे.

(७) जेव्हा ..... संपते, तेव्हा ..... सुरू होते.

(८) रोख शिल्लक खाते नेहमीच ..... बाकी दर्शविते.

(९) हुंडीच्या व्यवहारामध्ये ..... हा हुंडीची रक्कम देणेसाठी जबाबदार असतो.

(१०) नफा न कमावणाऱ्या संस्था या नफा-तोटा पत्रकाऐवजी ..... पत्रक तयार करतात.

(११) लेखाकर्म प्रमाणक AS-1 हे ..... संबंधित आहे.

(१२) कंपनीने खरेदी किमतीपेक्षा जास्त मिळविलेली निव्वळ मालमत्तेवरील अधिकची रक्कम ही ..... खात्यात वर्ग केली जाते.

(१३) वचनपत्र हे विशिष्ट तारखेला विशिष्ट रक्कम देण्याचे ..... देते.

(१४) खात्याची डावी बाजू ही ..... बाजू असते.

(१५) लेखाकर्म हे व्यवसायातील व्यवहारांचे शास्त्रीय पद्धतीने ..... करण्याची कला आहे.

६. टिपा लिहा (कोणतेही चार). २०

(१) घसारा.

(२) बँक ताळमेळ पत्रक

(३) लेखांकन व्यवस्थापन पद्धतीचे फायदे/कार्ये.

(४) सामाजिक ताळेबंदाचे महत्त्व.

(५) संगणकीय लेखाकर्माची गुणवैशिष्ट्ये.